

Szerkesztőség kiadó
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
R. Pop. (Brassal-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
S. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
ezendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Égész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1-50

1925 szeptember 31. Budapest

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 201 szám

5685. Elul 12

Véget ért a zsidó nép XIV. világparlamentje

Szokolov a héber kulturáról. Megszavazták az Iparbank és a hosszú lejáratú kölcsön terveit. A tanítók ügye a kongresszus előtt. A politikai bizottság a kongresszus elé terjesztette a kibővítendő Jewish Agency tervezetét. Tomboló lelkesedéssel köszöntötte a kongresszus a két vezért

Weizmann és Szokolovot választották meg a világszervezet elnökeivé

— A Uj Kelet kiküldött munkatársának távirati jelentése —

A cionista világhongresszus csütörtöki ülése, amint arról az Uj Kelet előző számaiban részletesen beszámolt, válság elé állította a világszervezetet. Az exekutive tagjai ugyanis arra való tekintettel, hogy az ellenzéki frakciók a felmentvény megadására elrendelt szavazásnál tartózkodó álláspontot foglaltak el, deklarációban szögezték le, hogy az új vezetőségnek nem kívánnak tagjai lenni. Minthogy a kongresszus valamennyi frakciója ragaszkodott ahhoz, hogy a világszervezet, illetőleg a végrehajtóbizottság elnökei újból Weizmann és Szokolov legyenek, akció indult meg a válság elsimitására.

A permanens bizottság pénteken délután megtalálta a helyzet megoldásának kulcsát. A bizottság elhatározta, hogy egy speciális bizottságot jelöl ki, amely egy új határozati javaslatot fog megszövegezni. A határozati javaslatban a kongresszus összesége bizalmat szavaz Weizmannnak és leszögezi, hogy valamennyi pártnak az általános kívánsága, hogy Weizmann továbbra is az exekutive élén maradjon. Ugyanabban a határozatban felszólítják Weizmann és Szokolovot, hogy mint a cionista világszervezet, illetőleg a kongresszus elnökei, alkítsanak új végrehajtóbizottságot. A kijelölt szövegező-bizottság elnöke dr. Leon Reich volt, a Mizrachit pedig Farbstein delegátus képviselte.

A permanens bizottság akciója teljes sikerrel járt. Szombaton a kongresszus nem tartott ülést. Vasárnap délelőtt plenáris ülés ült össze, amely este tíz óráig tartott. Este tíz óra a gyűlést félbeszakították, majd tizenegy óráig tovább folytatták egész hétfő reggeli hat óráig. A plenáris ülésen valamennyi párt bizalmi határozatának hatása alatt Weizmann és Szokolov kijelentették, hogy hajlandók újból megbízást vállalni az exekutive vezetésére. A két cionista vezér kijelentésére a terem óriási tapsviharban tört ki és percekig ünnepelte a világszervezet legmarkánsabb vezéregyéniségeit. Ezután a választásokra került a sor, melyeknek során óriási lelkesedéssel Weizmann és Szokolovot választották meg a világszervezet, illetőleg az exekutive elnökeivé és megbízást adtak nekik a végrehajtóbizottság összeállítására.

A választás után általános lelkesedés lett urrá a teremben és szünni nem akaró heddd kiáltásokkal ünnepelte a delegátusok csoportja, valamint a zsúfolt karzat közönsége az újonnan megválasztott vezetőséget.

A nagy metropolis akkor ébredt álmából, amikor a Konzerthaus nagytermében az átvirrasztott és átdolgozott éjszaka után diadalmas erővel csendültek fel a Hatikva hangjai. Reggeli hat óra volt. A zsidó nép tizenegyedik világparlamentje véget ért.

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az események mind ellene szövegezték és mi mégis tudtuk, hogy így kell annak elkövetkeznie. Éreztük, hogy Weizmannnak és Szokolovnak, de főleg Weizmannnak helyén kell maradnia, mert ha nem, a cionista világszervezet és a palesztinai államépítés beláthatatlan súlyosságú bonyodalmak elé kerül. A történelem és a mindennapi élet eseményei azt bizonyítják, hogy nincs olyan ember, aki végzetesen pótolhatatlan volna. Bizonyítja ezt maga a zsidó nemzeti mozgalom története is. A kezdetek első napjaitól mennyi pótolhatatlannak látszó veszteséget értünk meg hatalmas egyéniségekben, nagy vezérekben. Utunknak derekán elvesztettük a legnagyobb nagyunkat, Herzl is, de csak az emberek halandók, az eszme, az örök és a cionizmus túlélte ezt is. Valóban nincsen pótolhatatlan ember és mi mégis úgy éreztük, hogy a világhongresszus utolsó napja végzetes csapással fenyegeti a cionista mozgalmat, mert elkényszerítette élünk-ről azt, aki minden történelmi példák ellenére is pótolhatatlan a mi sorainkban. Az ellentét a kongresszus és Weizmann között nagyonak, áthidalhatatlanoknak látszóttak. Áthidalhatatlanoknak azért, mert mind a kettőnek, a kongresszusnak is, Weizmannnak is igaza volt. A kongresszusnak igaza volt akkor, amikor a zsidó nemzet elégedetlenségét fejezte ki mindama sérelmek és nem teljesült jogos remények ügyében, amelyek országépítő munkákban napról napra elének merednek és amelyeket a vezérek nem tudtak megakadályozni. És igaza volt a kongresszusnak abban is, hogy ahhoz a hihetetlen és a világtörténelemben páratlanul álló erőfeszítéshez mérten, amelyet a zsidó nép összesége a palesztinai zsidó állam felépítése érdekében kifejt, az eredmények nagyon is csekélyek voltak. De igaza volt Weizmannnak is, amikor hittal vallotta, hogy a két utolsó esztendőben minden realisan elérhető eredményt elértünk és ami ezentul van, az az irrealitások világába, a szép álmok és vágyak birodalmába tartozik és csak az eljövendő napok hozhatják meg a megteljesüléseket. Két igazság ütközött össze és mi elszoruló szívvel

lestük, hogy a nagy összeütközésben, a kettő közül melyik fog összeroppanni. Már-már úgy látszott, hogy a vezér az, aki kénytelen lesz vezéri polcát elhagyni és a veszteség pótolhatatlansága keservesen belénk nyilallott. Nem így történt. Sokkal szebben, sokkal igazabban történt. Az igazságok összeütközése csak arra volt jó, hogy mindkét oldalról felismerjék a másik fél igazát és arra, hogy vezér és tábor még jobban egymásra találjanak. És ha Weizmann azért akart távozni a mozgalom éléről, mert a kongresszus megnyilatkozásaiban bizalmatlanságot látott maga iránt, a kongresszus, az utolsó napon a teljes és minden pártot, minden frakciót magába ölelő bizalomnak olyan csattanó kifejezését adta, amely előtt Weizmannnak, ennek a sziklából faragott embernek is meg kellett hajolnia. A nép és vezetők egymásra találtak. Weizmann továbbra is a világszervezet élén marad. Ez azonban nem változtat azon, hogy azok a kívánságok, amelyeket a kongresszus az országépítés ügyében kifejezett, továbbra is égő kérdések maradnak, amikre a zsidó nép összesége várja a feleletet. Igazabban: nem is várja. A feleletet immár közös akarattal és közös erővel fogja megadni a szent munkában egymásra talált vezér és nép.

Az utolsó kongresszusi napok eseményeinek részletes ismertetését itt adjuk:

A határozati javaslatok

Bécs aug. 31. A kongresszus XV ülésének az adott jelentőséget, hogy dr. Lichtheim a bankbizottság további javaslatai során beterveztette az Iparbankról szóló határozati javaslatát is. A kongresszus a javaslat szerint elhatározza egy olyan Iparbank felállítását, amely elsősorban a kis- és középipari üzemek fejlesztését szolgálja. Az alapításban részt vesznek a Jewish Colonial Trust, illetve az Anglo Palestine Company és a Keren Hajjeszód a költségvetési bizottság erre vonatkozó határozatai értelmében. A határozati javaslatot elfogadták.

A bankbizottság által beterveztett és a Jelzálogbankra vonatkozó javaslatnak szövege a következő: „A kongresszus kijelenti, hogy a zsidó jelzálogbank kötelevényeinek eladása legfontosabb követelmény annaké, hogy Pa-

lesztinában a haladéktalanul szükséges ingatlan-kölcsön előteremtéséért. A kongresszus felhívja az összes cionista szervezeteket, hogy dolgozzanak a kötelevények elhelyezése érdekében.”

Ezt a határozati javaslatot szintén egyhangulag elfogadta a kongresszus plénuma.

A harmadik határozati javaslat, amely a kölcsönre vonatkozik, így szól: „A kongresszus az összegyűjtött adatok és jelentések alapján a legfontosabb feladatának tekinti, hogy Palesztina hosszulejárata kölcsönének kérdését megoldja. Ez eszköz lenne egy nagyarányú kolonizáció megteremtésére. A kongresszus felszólítja tehát az exekutívét, hogy a kérdés tanulmányozása körül a legnagyobb figyelemmel járjon el és vegye különösen tekintetbe a dr. Ringel elnöklelté alatt álló albizottság jelentését. A kongresszus elhatározta tovább, hogy tanulmányi bizottságot küld ki, amelynek költségéről a budget gondoskodik. Ez a bizottság karöltve az exekutívával, fogja az idevonatkozó javaslatokat felülvizsgálni. A tanulmányi bizottság tagjait az állandó bizottság jelöli ki. A bizottságnak joga lesz levelezőtárgok kinevezésére. Hat hónapon belül a kongresszus után az exekutive és tanulmányi bizottság tartoznak munkájuk eredményéről a végrehajtóbizottság elé jelentést terjeszteni.”

Ezt a határozati javaslatot Friedland delegátus rövid hozzászólása után szintén elfogadták.

Ünneplik Weizmann

A javaslatok elfogadása után Motzkin elnök néhány pernyi szünetet rendelt el. Szünet után megjelent a tribünön Weizmann, akinek a kongresszus viharos óvációt rendezett. Percekig tartott a lelkes tüntetés. Majd egy negyedóra múlva, amikor az elnökség, Nachum Szokolovval az élén, megjelent, megismétlődött a spontán és hosszantartó óváció. Motzkin kijelenti, hogy a kongresszus vasárnapig meghosszabbította üléseit.

A következő szónok Nachum Szokolov volt, akit, amidőn a tribünre lépett, hatalmasan megjelzett a kongresszus és a közönség. A palesztinai nevelésügyről tartott kimerítő referátumot héber nyelven.

— A zsidó munka megalapozásánál Palesztinában — mondotta — nem lehet tekintetbe venni külpolitikai kérdéseket, sem katonai vonatkozású problémákat, mert a zsidó nép nem felelhet el, hogy a könyv népe. A zsidó népnek héberül kell beszélnie, mert ez a zsidó reneszánsz alapja. Az a nevelésügy, amelyet a zsidó nép maga teremtett meg Palesztinában, a legfényesebb teljesítmények egyike. Hogy mennyire eredményes, elég rámutatnom az irlandi példára, ahol szintén nagy nemzeti esz-közökkel alapítottak egy sajátos iskolarendszert. Ami ott hasonlíthatatlanul nagyobb pénzüsszegekkel teremtődött meg, még mindig messze mögötte áll annak, amit Palesztinában értünk el. Palesztinában pedig a nép áldozatkész akaratából jött mindez létre és elvárható, hogy a zsidó nép a továbbiakban is nemzeti nevelésügye érdekében meg fogja hozni a szükséges áldozatokat.

A politikai bizottság javaslata

A kongresszus politikai bizottsága a Jewish Agency kérdéséről a következő javaslatot terjesztette be:

Annak a felismerésben, hogy az egész zsidóság hathatós együttműködésére szükség van, nevezetesen azokra, akik a Balfour-deklaráció és a mandátum szellemében kívánatosnak tartják a zsidó nemzeti otthon Palesztinában való ujjáépítését,

továbbá annak a mérlegelésével, hogy ez okból kívánatos a Jewish Agency alapjainak kiterjesztése és annak a feltételezésében, hogy minden erre vonatkozó intézkedésben megmáshatatlannal elvi alapul kell szolgálnia:

- az allijah tartós fokozásának,
  - a föld néptulajdonná való megváltásának,
  - a mezőgazdasági kolonizációnak a zsidó munka alapján,
  - a héber nyelvnek és kulturának,
- a kongresszus kimondja:

Első határozat

A kongresszus a palesztinai Jewish Agency kibővített tanácsát a következő feltételek mellett üdvözölné:

- A Jewish Agency tanácsa, amely hozzávetőleg százötven tagból állana, felerészben a cionista szervezet képviselőiből állítsák össze, felerészben pedig a világ különböző részének zsidó közületei képviselőiből.
- A különböző közületek a Jewish Agencybe való képviseletüket esetről-esetre, a helyi viszonyoknak megfelelően közös meg-egyezőssel állapítják meg és amennyire csak lehet, demokratikus választások formájában.
- Ama szavazatok közül, amelyek a cionista szervezeten kívüli testületek számára tartatnak fenn, az Egyesült-Államok zsidósága negyvenre tarthat igényt.
- A többi nemcionista szervezetbeli tagság a cionista világszervezet és a különböző tekintetbe jöhető közösségek között meg-egyezés útján szabályoztatnak.
- A Jewish Agency különböző szervezeteinek tagjait távollétük esetén csakis állandó póttagok helyettesíthetik.

Második határozat

A legközelebbi cionista kongresszus összehívásáig a Jewish Agency tanácsában mint cionista tagok az exekutive és végrehajtó bizottság fog szerepelni együtt azokkal, akiket az exekutive és akciókomité a szükséghez képest kijelöl. A legközelebbi cionista kongresszus a cionista tagokat közvetlen választás útján delegálja a Jewish Agencybe.

Harmadik határozat

A kongresszus fölhatalmazza az exekutívét, hogy ezen az alapon állítsa össze a tanácsot, hozza azt egy olyan alkotmány megtanácskozá-sára egyívé, amely magán viseli a cionista szervezet és az illetékes zsidó közületek között létrejött megállapodás karakterét. E tanácsko-zás azonban nem hivható össze, mielőtt az

David Jellin megköszöni Szokolovnak, hogy a héber nevelésügyet annyi melegséggel támogatta, majd rámutat arra a szerepre, amelyet a tanítók e kérdés körül visznek. Ők hozták a legnagyobb áldozatokat és a tanítók voltak azok, akiknek a héber Palesztinát köszönhet-jük. Ha nem lennének elsőrangú héber óvodáink, népiskoláink és középiskoláink, akkor nem tudtuk volna felépíteni az egyetemet. A pa-lesztinai héber nevelés visszahatótt a galut zsidóságára is, ahol a héber nyelv fellendülé-sét hozta.

Szónok beszéde végén foglalkozott a miz-rachi iskola-rendszerrel és felkéri a mizrachis-tákat, hogy a cionista iskolák ellen ne legyenek intranzigensek.

Bermann rabbi megvédi a mizrachista állás-pontot az iskolapolitika tekintetében és kifogásolja, hogy a héber iskolákban helyet adnak a biblia-kritikának. Ezután az ülést bezárták.

a Jewish Agency kérdésében

exekutive nem értesül arról, hogy a cionista szervezet képviselőin kívül a tanácsnak legalább ötven olyan tagja lesz, akik legkevesebb hat országot képviselnek.

Negyedik határozat

A kongresszus felkéri az exekutívét, hogy legyen gondja a III. határozatban említett al-

Nyílt konfliktus Cankov és Boris király között

(Szófia, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Boris király és Cankov miniszterelnök között ma kitört a régóta huzódó ellenségeskedés. A közvetlen alkalmat az a kegyelmi aktus szolgáltatta, amelyben Boris király a vármai katonai törvényszék által halálraítélt huszonnyolc kommunistát részesítette. Boris király ezenkívül már napok óta tárgyal Malinov volt miniszterelnökkel, a demokráta párt vezérével, akit a kormányba való belépésre akar rábírn. Malinov és Cankov tudvalegőleg éles harcban állnak egymással. Cankov miniszterelnök ezután elhatározta, hogy nyíltan állást foglal Boris király ellen. Magához kérte a sajtó képviselőit, akiknek kijelentette, hogy a kormánynak az ellenzéki politikusokkal való kibővítését semmilyen körülmények között nem tűri. Politikai körökben a helyzetet rendkívül pesz-szimisztikusan ítélik meg, mert ismerik Cankov konokosságát.

Szugeszcio alatt áll az elrablott zsidó gyermek

A csernovitzi térparancsnokság az egész cigánykaravánt eskortáltatta. Kétségtelen bizonyítékok a gyermek zsidó származása mellett

(Csernovitz, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük, hogy Juzinetz község mellett egy cigánytáborban egy zsidó gyerekre akadtak, akinek kiadatására már napokkal ezelőtt megindult az eljárás. A csernovitzi Zsidó Nemzeti Szövetség, amely az elrabolt gyermek érdekében fáradhatatlanul dolgozik, a tegnapi nap folyamán a térparancsnoksághoz fordult, azzal a kéréssel, hogy küldjenek ki ujalog csendőrséget a táborba és hozzák el onnan a gyermeket. A szövetség küldöttségét Baleanu ezredes fogadta, aki nagy meg-értéssel állott az ügy szolgálatába. Azonnal megbizta Ursuleanu főhadnagyot, hogy a szövetség tagjaival és megfelelő számú csendőr kíséretében, auton utazzon ki Juzinetzbe és folytassa tovább a vizsgálatot.

A Zsidó Nemzeti Szövetség képviselői, a hatóság embereivel együtt, azonnal utnak indultak és másod-szor is kihallgatták a táborban sátorozó cigányokat. A gyermek állítólagos adoptáló anyja elmondotta, hogy a cigányok Klimoutzból (Soroca-megye) származik és egy ottani közeli községből, Caslából való a gyermek is, akit a cigányok ajándékba kaptak egy keresztény cselédlánnytól. Ursuleanu főhadnagy-nak arra a kérdésére, hogy ki a gyermek apja, az asszony azt válaszolta, hogy egy caslai zsidó, akit Jankelnek hívnak. Ezzel az állítással szemben az adoptáló anya két nappal ezelőtt azt mondta jegyzőkönyvbe, hogy a gyermek apját Mojsének hívják.

Miként az első kihallgatás során, most is meg-kísérelték, hogy a gyermeket beszédre bírják. A bizottság tagjai megkérdezték tőle, hogy milyen nyelven tud? Románul, jiddisül, vagy németül? A gyermek csak a fejét rázta, végül annyit mon-dott, hogy románul beszél, de csak moldvai dialek-tus szerint. Minthogy többet most sem lehetett be-lőle kivenni, Ursuleanu főhadnagy elrendelte, hogy az egész cigánykaravánt kísérik be Zuca vá-rosha. Addig is azonban a gyermeket el akarta különíteni a cigányoktól. Két csendőr megfogta a

alkotmányban egy olyan pont megszövegezésére, amely szerint ez az alkotmány egyelőre három éves tartamu, a tanácsban való elfogadása nap-jától kezdődőleg. Ez időszak befejeztével az alkotmány megújításának kérdése fölött a cio-nista szervezet és a Jewish Agencyben részt-vevő többi testület közös megállapodása dönt.

Ötödik határozat

A kongresszus tudomásul veszi az exeku-tive nyilatkozatát, amely szerint az említett határozatokban tekintetbe jöhető intézkedések nem vonják maguk után a Palesztina-mandá-tum 4. cikkelyének megváltoztatását. A kon-gresszus ezt a nyilatkozatot alapvető jelentősé-gűnek tekinti és az új exekutive figyelmébe ajánlja.

Hatodik határozat

A kongresszus elismeri, hogy amennyiben a tárgyalások a Jewish Agency alkotmányának elfogadására vezetnének, erről a mandatárius hatalmat értesítik.

Hetedik határozat

Hogy a Jewish Agency politikai és egyéb munkájának folytatlagossága biztosítsák, a kongresszus felhatalmazza az exekutívét arra, hogy a cionista szervezet elnökét a kibővített Jewish Agency elnökévé válassza.

Nyílt konfliktus Cankov és Boris király között

(Szófia, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Boris király és Cankov miniszterelnök között ma kitört a régóta huzódó ellenségeskedés. A közvetlen alkalmat az a kegyelmi aktus szolgáltatta, amelyben Boris király a vármai katonai törvényszék által halálraítélt huszonnyolc kommunistát részesítette. Boris király ezenkívül már napok óta tárgyal Malinov volt miniszterelnökkel, a demokráta párt vezérével, akit a kormányba való belépésre akar rábírn. Malinov és Cankov tudvalegőleg éles harcban állnak egymással. Cankov miniszterelnök ezután elhatározta, hogy nyíltan állást foglal Boris király ellen. Magához kérte a sajtó képviselőit, akiknek kijelentette, hogy a kormánynak az ellenzéki politikusokkal való kibővítését semmilyen körülmények között nem tűri. Politikai körökben a helyzetet rendkívül pesz-szimisztikusan ítélik meg, mert ismerik Cankov konokosságát.

Szugeszcio alatt áll az elrablott zsidó gyermek

A csernovitzi térparancsnokság az egész cigánykaravánt eskortáltatta. Kétségtelen bizonyítékok a gyermek zsidó származása mellett

gyermek karját, de, amikor el akartak vele távozni, az állítólagos adoptáló anya hangos jajveszéke-lésbe tört ki és ide-oda dobta magát.

A gyermek ijedten pillantott hátra és amikor pillantása az asszony szemével találkozott, ő is vonakodni kezdett, szintén hangosan kiabált, anélkül azonban, hogy egyetlen könny is jelent volna meg a szemében. Végül is Ursuleanu úgy intézkedett, hogy a cigányasszonyt a gyermekkel együtt a csendőrpáncsnokságra viszik, a karaván többi tagjait pedig Zuca-ba eskortálják.

A gyermekről most már hozzátétőlegesen meg-állapították, hogy körülbelül hat-nyolc éves leányka és semmiesetre nem cigány származású. A nyom-zás most akarja kideríteni, vajjon rablás, ajándéko-zás, vagy vétel útján jutott-e a táborba és hogy zsidó-e, vagy más nemzetiségű-e a szülei. A gyermek zsidó származása mellett a következő ada-tok szólnak:

1. A gyermek, mint azt Lotti Reich tizen-kétéves jazineci kisleány vallotta, jiddisül be-szél a község gyermekeivel.

2. A gyermek atyja a cigányok bevallása szerint is zsidó. Itt csupán a névvel vannak eltérések, mert az apát egyszer Jankelnek, másszor Mojsének nevezik.

3. A gyermeket a Malka és Mina néven szólítják, ahogyan keresztények nem szokták elnevezni gyermekeiket.

A hatóságok vizsgálatot indítottak Caslában is, a gyermek állítólagos származási helyén, ahol azt akarják elsősorban kideríteni, hogy ki a gyermek. A Zsidó Nemzeti Szövetség most azt kéri, hogy a kis lányt még a csendőrpáncsnokságon se hagy-ják együtt az állítólagos adoptáló atyjával, mert az állandóan befolyásolja és megfélemlíti a gyermeket. Valószínű, hogy a hatóságok helyt fognak adni ennek a kérésnek és így a hányatott sorsu gyer-meket talán már holnap kimentik a cigányok karmaiból. Orvosok véleménye szerint, a gyermek valószínűleg szugeszcio hatása alatt áll.

(Budapest

sitójától.) A fantasztikus Teodor K. L feljelentést t ellen, akit a pénzhamisító örség megállá alaptalan, mi pesti napilap sére. Ezek u len vádaskod dekes dolgok

Megállapi winger Teod gyáros fia és Hungária-szál

Levolda Concha Rózs szont régebbi főhadnagy-író Hajós követse bankgassei m gyar Dreyfus vet ad ki. Ez megjeleni. K pott Hajós J irásbeli okm Concha Rózs lezesszerű kö völegényével, ken már rége ban van, mo nagyon.

Levolda, a Lajosnak volt állt egyes p milliók ügyév kellemetlenek ezért rávéttek való ismereté lehetlenné a alább is szere gáló okmányol

Concha Ró neki segédkeze tározta, hogy tesz és Hajóst gassei milliók ily módon a ki bizonyítékait. Hajóssal, felaj Amerikában é nem volt hajl rozta, hogy l pénzhamisítási sebben és tito tan menjen a

alkalmából s sát eleven, o becsületes zsi szerű, becsül meg, ha ujé

a Keren ján teljes

Ha Önt felke

a l

töltse ki a R

az Uj Ke

közölni fogja

tová tikatevu

Igy Ön hozzá

de ugyanakk

sága útján k

rösének. Nem

hiszen így is

postára stb.

gitsen tehát

Kristály kelmetesítő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj
 Szöveggyárak és kereskedők figyelmébe!
 Festünk színtartóan bármilyen színre pamut, gyapju és mű-
 selyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.
 Nagybani festésnél árendedmény! 500
 Telefon

Ébredők akarják leterrorizálni a bankgassei milliók tetemrehívóját

A magyar „Dreyfuss-pör“ kulisszatitkai

(Budapest, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti rendőrséget a napokban fantasztikus módon akarta beugratni egy magát Teodor K. Levoldának nevező egyén. Levolda feljelentést tett Hajós Jenő követségi tanácsos ellen, akit azzal vádolt meg, hogy egy nagyobb pénzhamisító társaságak áll az élén. A rendőrség megállapította, hogy a feljelentés teljesen alaptalan, mire a titokzatos Levolda egy budapesti napilapnál tett kísérletet Hajós leleplezésére. Ezek után már gyanussá vált az ismeretlen vádaskodó és a megindult nyomozásnak érdekes dolgokat sikerült felderítenie.

Megállapították, hogy Levoldát ezelőtt Löwinger Teodornak hívták, egy iglói konzervgyáros fia és már régebben él Budapesten a Hungária-szállóban — kereset nélkül.

Levolda közelebbi ismeretségben áll egy Concha Rózi nevű volt színésznővel, aki viszont régebben Kerecseny János nyugalmazott főhadnagy-író menyasszonya volt. Kerecseny, Hajós követségi tanácsossal együtt résztvett a bankgassei milliók elvitelében és nos: „A magyar Dreyfuss-pör“ cím alatt élményelől könyvet ad ki. Ez a könyv a közeli napokban fog megjelenni. Kerecseny könyvéhez adatokat kapott Hajós Jenőtől, akinek az ügyre vonatkozó írásbeli okmányok rendelkezésére állanak. Concha Rózi tudta, hogy Kerecseny a leleplezésre köntyvet ki akarja adni és mivel volt vőlegényével, aki a színésznőt különböző címen már régebben feljelentette, rossz viszonyban van, most bosszút akart állni a főhadnagyon.

Levolda, aki állítása szerint báró Kürthy Lajosnak volt a titkára, bizonyos kapcsolatban állt egyes politikai körökkel. A bankgassei milliók ügyével foglalkozó könyv megjelenését kellemetlennek találják ezek a politikusok, akik ezért rávették Levoldát, hogy Concha Rózival való ismeretése révén valami módon tegye lehetetlenné a könyv megjelenését, vagy legalább is szerezze meg a könyv adatait szolgáló okmányokat.

Concha Rózi hajlandóan is nyilatkozott neki segédkezet nyújtani, Levolda pedig elhatározta, hogy politikai barátainak szolgálatot tesz és Hajóstól igyekszik megszerezni a bankgassei milliókra vonatkozó okmányokat, hogy ily módon a kiadandó könyv elvezetése okirati bizonyítékait. Előbb szépszerével próbálkozott Hajóssal, felajánlotta neki, hogy az iratokat Amerikában értékesíti, amikor azonban Hajós nem volt hajlandó ajánlatát elfogadni, elhatározta, hogy lehetetlenné teszi. Belekeveri a pénzhamisítási bűnyübe és hogy körülményesebben és titokzatosabban, de annál biztosabban menjen a dolog, politikai színezetet fest

mellé, hogy ilyen módon Hajós helyzete súlyosabb legyen és esetleg látszathibonyíték is elegendő legyen. Hajóson keresztül a bankgassei milliók ügyéről szóló könyvet akarta már előre lehetetlenné tenni, hogy amikor az a nyilvánosság elé kerül, senki hitelt ne adjon neki, éppen mert a pénzhamisítási ügybe volt főszereplője belekeverve. Próbálkozása azonban a rendőrség elővigyázatossága folytán kudarcot vallott.

Levolda vállalkozásával kapcsolatban más irányban is történtek lépések a bankgassei milliókról szóló könyv szerzője ellen. Concha Rózi ugyanis érintkezést keresett a Landau-

ügyből híherdtté vált Sipos Kamillóval és megbeszélte vele azt, hogy megfelelő módon lépjen föl Kerecseny János főhadnagy ellen. Sipos Kamilló erre összeállt a két Kovács-testvérrel, akiknek a neve a Reismann-gyilkosság-gal kapcsolatban ismeretes. A két Kovács-testvér, Kovács Árpád és Tivadar erre Sipos Kamillóval együtt elment egy orvoshoz, aki régi haragosa Kerecsenynek és együtt elhatározták, hogy az orvos útján zsarolás és veszélyes fenyegetés címén följelentéssel élnek a főhadnagy ellen, az ügyben pedig tanuként szerepeltek a két Kovács-testvért és a volt színésznőt. A följelentést a VII. kerületi ébredők egyik vezetőjének a lakásán közösen írták meg és aztán az ébredők egyik hivatalnokjával gépettették le.

A „magyar Dreyfuss-pör“ szerzője most maga kérte a rendőrségen az ebben a feljelentésben foglalt vádak tisztázását.

Hátsóindia is fellázadt a franciák ellen

Páris, augusztus 31. Néhány nap óta ellenőrizhetetlen forrásokból az a hír terjedt el, hogy Damaszkusz elesett és a druzok kezére került. A francia gyarmatügyi minisztérium ma hivatalos közleményt tesz közzé, amelyben inti a közvéleményt, hogy ezt a hírt fentartással fogadja.

Páris, augusztus 31. Hanoi anami császár letartóztatta kancellárját és tizenegy udvari méltóságát, akiket azzal gyanúsít, hogy összeesküvést szőttek ellene. Az anami császár francia megbízásból uralkodik és már régóta konfliktusai vannak népével. (Anau Hátsóindiában van és francia protektorátus alatt áll. Ugyálszik, a franciák alatt Hátsóindiában is megmozdult a föld. Az anami esemény előjátéka lehet Hátsóindia összefogásának a francia gyarmatosítás ellen).

Páris, augusztus 31. Tangerből jelentik, hogy Abd el Krim proklamációt intézett a rif-törzsekhez, akiket további ellenállásra sarkal. A rif-partok blokádja ellenére az utóbbi napokban több ismeretlen zászló alatt uszóhajó kötött ki, amelyek fegyvert és lőszeret hoztak a rifkabiloknak.

Eltemették Hötzenborfi Conradot

A világháború volt tábornokai követték a koporsót

(Bécs, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Diszes külsőségek között ment végbe Hötzenborfi Conrad, volt vezérkari főnök temetése. A holttestet hozó vonat szombaton délután érkezett meg Mergentheimből a Nyugati pályaudvarra, ahol a polgári és katonai hatóságok képviselői várták a halott tábornokot. Ott láttuk dr. Resch népjóléti minisztert, Krobotin volt hadügyminisztert és a világháború tábornokai közül Bordollot, Hoent és Dankelt. A holttestet hármas koporsóban nyugszik, amelynek tetején a bajor Maximilian-rend látható. Ezt a rendet Radetzki tábornagy óta senki nem viselte. A menet a nyugati pályaudvartól Grieg „Morgenstimmung“-jének zenéje mellett indult el, a Schwarzenberg-téren keresztül a központi temetőbe. Hosszu katonai

oszlopok követik a koporsót, amely mögött közvetlenül a tábornagy özvegye, Mina Conrad Hötzenborfi asszony halad. A tisztí kaszinó előtt a katonaság salvét ad. A tábornagy holttestét a temető nagytermében ravatalozták fel, ahol néhány napon keresztül közszemlén marad. A temetéssel egyidejűleg Ramek kancellár a következő táviratot intézte az úrvezeghez: „Hötzenborfi Conrad tábornagy ur elhunyt alkalmából kérem, fogadja a szövetségi kormány őszinte részvétét. A nagy hazafi érdemleges méltatása a történelem feladata lesz. De ma is mindannyiunkat megrendít annak az embernek a sorsa, aki nagy komolysággal és teljes odaadással áldozta fel magát emberföltötti célokért.“

Vasárnap ezrek követelték Bécsben a Németországhoz való csatlakozást

Loebe, a német birodalmi gyűlés elnöke hivatalosan részt vett a tüntetésen

(Bécs, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Izgalmas tüntetés játszódtott le vasárnap délelőtt az osztrák fővárosban. A német nemzeti szövetség rendezett hatalmas felvonulást, amelyen ezrek tüntettek Ausztriának Németországhoz való csatlakozása mellett. A tüntetés a Schottenthornál vette kezdetét és miként az antiszemita demonstrációknál, a Ringeken keresztül a Schwarzenberg-téren húzódtott. A tömeg élén hatalmas osztrák és német zászló lengett, ezenkívül különböző táblákat emeltek a magasba, amelyeken német nemzeti jelmondatok voltak olvashatók. A tömegből időnkint egy-egy éles hang kiáltott ki:

— Követeljük a Németországgal való egyesülést!

— Éljen a német-osztrák monarchia!

— Le az antanttal!

A tömeg izgalmas hangulatát fokozta Loebe német parlamenti elnök jelenléte, aki a demonstrációnál hivatalos minőségben képviselte Németországot. Kivüle számos nagynémet képviselő vett részt a tüntetésen. Loebe a Schwarzenberg-téren hatalmas beszédet mondott, amelyben rámutatott az egyesülés sürgős szükségességére. Mialatt a német birodalmi gyűlés elnöke szónokolt, a mellétekéből kommunisták tüntek fel, akik a demonstráció folytatását meg akarták akadályozni. Kisebbszervezőkre került a sor, amelyeknek folyamán véres verekedések és késelések történtek. A rendőrség azonban idejekorán közbelépett és az össze-

tűzés elfajulását lehetetlenné tette. Több nagynémetet és kommunistát letartóztattak.

A főváros polgársága, az utóbbi hetek folytonos tüntetéseivel követeztében, ma a kormányhoz fordult és kérte a rend helyreállítását és a további demonstrációk eltiltását.

Bécs, augusztus 31. Az utólag kiadott hivatalos jelentés szerint Loebe, a német birodalmi gyűlés elnöke a következő beszédet mondotta a Schwarzenberg-téren:

— A német nép akaratának végrehajtását egyetlen belföldi kormány sem ellenezheti sokáig és egyetlen idegen demokrácia sem tarthatja fenn saját alapelveinek megsértését. Mi meg vagyunk győződve arról, hogy Ausztriának Németországhoz való csatlakozása nagyban hozzá fog járulni Európa békéjének helyreállításához, mert a csatlakozás éppen a gazdasági szükségességnek volna a következménye. Holnap Párisba utazom, ahol a német-francia megértés mellett akarok agitálni.

Értesülésünk szerint francia politikai körökben nagy izgalommal tárgyalják a csatlakozási mozgalom megerősödését.

Filmvállalat

más foglalkozás miatt igen előnyös árban, esetleg hitelbe is eladó. Gaumont és Pathé vetítógépek, Paramount filmek és Goldwyn vigjátékok. Vetítógépek, filmköloszörrendezés. — Lloyd Express, Cluj.

Roshasana

alkalmából szokásos jókívánságok formalitását eleven, otthonépítő munkára kell minden becsületes zsidónek felhasználnia. Ennek egyszerű, becsületes és közvetlen módját az adja meg, ha újévi üdvözlét

a Keren Kajemet Lőjiszráél útján teljesíti.

Ha Őnt felkeresi

a KKL megbízottja,

töltse ki a Roshasana blankettát és

az Uj Kelet Roshasana száma

közölni fogja, hogy Őn ezuton kíván lőšana tová tikatevu-t.

Igy Őn hozzájárul Erec Jiszráél felépítéséhez, de ugyanakkor az Uj Kelet nagy nyilvánossága útján kíván boldog újévet minden ismerősének. Nem hoz tehát külön áldozatot, mert hiszen így is költene levelezőlapra, névjegyre, postára stb. A Roshasana üdvözléttel segítsen tehát visszaváltani az ősi földet.

gyermek

kortálatta. mellett

partak vele távozni, angos jajveszéke-magát.

hátra és amikor el találkozott, ő hangosan kiabált, könny is jelent is Ursuleanu úgy nynt a gyermekkel viszik, a karaván tállják.

szávetőlegesen meg-nyolcéves leányka marásu. A nyomom rablás, ajándéko- a táborba és hogy egük-e a szülei. A t a következő ada-

Lotti Reisch tizen-otta, jiddisül be-

gányok bevallása a névnél vannak szzer Jankelnek,

és Mina néven rek nem szokták

tottak Caslában is, i helyén, ahol azt gy ki a gyermek. t azt kéri, hogy a noksegon se hagy- ló atyjával, mert az említi a gyermeket. helyt fognak adni nyatott sorsu gyer- ntik a cigányok szerint, a gyermek aatt áll.

Cluj
Telefon
5 0 0

A jugoszláv kormány élehangja jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz

Bulgária retorziója: nem engedi be a jugoszláv kereskedőket

(Belgrád, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utóbbi hetek során újra fellángoltak a bandaharcok a bolgár határ mentén, amelyek ismét sok dolgot adtak a jugoszláv határőröknek. A jugoszláv kormány most szigorú jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz, amelyhez hasonló élesen meg-megszövegezett jegyzéket az SHS. királyság még sohasem küldött Bulgáriának. Ebben az ultimátumszerű jegyzékben Rákics szófiai követ a kormány nevében közölte Kalfov külügyminiszterrel azt a követelést, hogy vonják vissza a jugoszláv területre küldött komitácikat.

A bolgár külügyminiszter nyomban válaszolt a szófiai követnek és kijelentette, hogy kormányának semmiféle tudomása nincs a bandák betöréséről és azokat nem támogatja. Bulgária megfelelő számú haderővel rendelkezik, akik szigorúan vigyáznak arra, hogy a szabadcsapatok — ha ugyan még léteznek — ne jussanak át az SHS. királyságba.

Valamennyi belgrádi lap a jegyzékkel kapcsolatban igen élehangú cikkeken támadja a kormányt és szemrehányást tesz neki, hogy nem elég erélyes és még mindig keztyűs kézzel bánik Bulgáriával. A belgrádi sajtó erélyes akció megindítását követeli a kormánytól.

Belgrád, augusztus 31. Tegnap a bolgár hatóságoknak a jugoszláv állampolgárok ellen alkalmazott újabb retorziójáról érkezett hír Belgrádba. Caribródi jelentés szerint a bolgár hatóságok feltartóztattak több jugoszláv kereskedőt és mérnököt, akik üzleti ügyekben jártak Bulgáriában. Valamennyiüket katonai fedezet mellett visszakisérték a jugoszláv határra. A jugoszláv állampolgárok kiutasításának következményei lesznek, mert a külügyminisztérium, amelyet értesítettek a történetekről, szófiai követe útján kérdést intéz a bolgár kormányhoz, mi az oka a jugoszláv állampolgárok kiutasításának.

A mezőgazdasági választások miatt több prefektus lemondott állásáról

Goldis nyilatkozata a választások eredményéről

(Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mezőgazdasági kamarai választások hullámai még nem ültek el. A kormányt a választások eredménye rendkívül kellemetlen helyzetbe sodorta. Az ellenzéki pártok vezéréitől egyre-másra jelennek meg nyilatkozatok, amelyekben kiemelik a választási eredmény nagy jelentőségét és messzemenő kombinációkat fűznek.

A mezőgazdasági választásokkal kapcsolatban egyébként több prefektus lemondott állásáról. Így a temesvári prefektus, akit holnap neveznek ki, helyesebben a kinevezésről szóló rendelkezés holnap jelenik meg a hivatalos lapban.

A néppárt jasi szervezete tegnap nagygyűlést tartott, melyen Popovics Dori volt miniszter is résztvett. Popovics, akiről egyébként régen járja az a hír, hogy a néppárt a liberálisok elleni részének egyik vezetőtagja élesen kikelt a liberálisok uralma ellen. Hangsúlyozta, hogy a mezőgazdasági választások mutatták meg igazán, mennyire jól lakott a nép a liberálisok

uralmától. A választás utolsó ütés volt a liberális rezsimen, melynek vezetői most minden pillanatra készen kell, hogy álljanak a távozásra. Elérkezett az ideje annak, hogy a közvélemény nyíltan megmondja véleményét. Popovics befejezésül azt hangoztatta, hogy a jövő kormányt csakis a néppárt alakíthatja meg.

Goldis László a sajtónak adott nyilatkozatában a következőket jelenti ki.

— Bármelyik országban, ahol alkotmányos kormány van, a választások ilyen eredménye után a kormánynak le kellett volna mondania. Nálunk azonban, ahol az alkotmányosság főként a liberálisoknál csak fiktív valami, Bratianu Jonel nem mondott le, sőt lehetséges, hogy le sem mond, mert nem tekinti a választásokat — akik ellene szavaztak — igazi választásoknak. Mégis a kormány helyzete véglegesen kompromittálva van és a mi győzelmünknek a gyümölcse most már nem keshetik soká, még akkor sem, ha a miniszterelnök másképp akarja, mert ő sem maradhat ott, ahol az ország közvéleménye őt nem látja szívesen.

Pedagógiai küzdelem a világbékeért

Megnyílt a belgrádi nemzetközi tanárkongresszus „A diákokat úgy kell nevelni, hogy érintkezésbe kerüljenek idegen népekkel”

(Belgrád, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mindenütt nagy várakozással tekintenek ama nemzetközi tanárkongresszus felé, amelyet a napokban nyitottak meg a belgrádi Tudományakadémia és amelyen Európa leghíresebb pedagógusai közül sokan jelentek meg. A belgrádi tanárok, különösen a fiatalabbak, ünnepek tekintik azt a napot, amikor az S. H. S. királyság fővárosának tudományakadémiáján hangzanak el fontos beszédek azokról a kérdésekről, amelyek körül már évek óta a legelkeseredettebb vita folyik pedagógiai körökben.

A kongresszus legérdekesebb előadása előreláthatólag Ferrier genfi professzoré lesz, aki az új nevelés internacionális ligájának a képviselője. Ferrier a tanterv reorganizálásáról fog beszélni és a középiskolai nevelés új módszeréről, amelynek az a fő célja, hogy a tanuló ne csak passzív, hanem aktív részt is vegyen az iskola munkájában. Ugyan-ebben a kérdésben fog felszólalni Renard ligei professzor is. A reformátorok a nemzetek közlekedésének előkészítését is az iskolára kívánják bízni. Eszerint a diákokat úgy kell nevelni, hogy minél közelebbi lelki érintkezésbe kerülhessenek az idegen népekkel és nemzetekkel. Ez a közeledés a világbékeért fog igen jótékonyan visszahatni, mert a gyermekekbe bele- nevelik az emberszeretetet, az idegen népek megismerését, nemcsak száraz előadásokban, hanem a gyermekek aktív részvétele útján, levelezéssel, külföldi utakkal, bélyeggyűjtéssel stb., stb. Ilyen módon akarja az új nevelési módszer beleidegeníteni az ifjúságba, hogy a nemzetközi összeköttetéseket kerülni kell, az embereket közelebb kell

hozni egymáshoz és már a gyermekekkel meg kell értetni, hogy embertársainkat valóban szeretni kell.

A kongresszuson a Népszövetség kiküldöttje is résztvesz. A tanárok a legnagyobb örömmel várják a kongresszus munkáját és így várható, hogy nemcsak nemzetközi viszonylatban lesz ennek a kongresszusnak nagy jelentősége, hanem vissza fog hatni az országos neveléspolitikára is, amely ilyen módon sokkal liberálisabb és korszerűbb irányt nyerhet.

A belgrádi kongresszus két napig tart. A külföldi vendégek a kongresszus lezajlása után Zágrába mennek. A kongresszus iránt világszerte nagy az érdeklődés.

— **Visszatért Amundsen jég közé szorult hajója.** Nome Alaskából jelentik: A Maud, Amundsen hajója, amely hat emberrel a fedélzeten, három év óta jég közé volt zárva, visszatért Alaskába. A hajó északsarki útját annak idején az északnyugati ellenár akasztotta meg.

— **A CFR-nél rövidesen 400 főtisztviselőt nyugdíjaznak.** Bukarestből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy azon miniszteri határozat, mely szerint a 60. életet meghaladott köztisztviselők nyugdíjaztatnak, még ebben az évben érvénybe lép. Először a vasutnál alkalmazzák, ahol így 400 főtisztviselőt fognak közelebbi nyugdíjazni.

— **Helyreállott a forgalom a bukarest-temesvári vonalon.** Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatósága hivatalosan közli, hogy a bukarest-temesvári vonalon a Simplon ellen elkövetett merénylet miatt megromlott vonalrész helyrehozták és így a forgalom helyreállott.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidó sajtó napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomszáit csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd

5685. Elul 12.
1925. szept. 1.

Morris Rosenfeld: Elul melódiák

Meghalt az örök nyár
Virága törött már
A szent pirosak, csuda-kékek,
Álomba merülten
Ajultan, elülten
Mind, mind, ami szép, ami élet.

Szárnyán viharoknak
Levelek kavarnak
Halotti imáját zuga az erdő,
Fák ágoga rendül
Aztán csak a csend ül
S nincs dal, se vidám, se kesergő.

Költözve határnak
Fönn száll a madárhad
És röptük a tengeren át vág,
„Hová menekültök
Mily messzi repültök
És jöttök-e vissza, ti drágák?”

Fájó bucsuének
Hallik le a mélynek:
„Kell szállani, tudjuk, az utra.
Hogy visszajövének-e
Félszünkbe, helyünkbe,
Csak isten, az égi, ha tudja!”

Ford.: g. j.

— **Nagy előkészületek a királyi pár fogadására.** Bukarestből jelentik: A király és a királyné holnap érkezik Sinaiba. Fogadásukra megtették az előkészületeket. A határnál Vaitoianu helyettes miniszterelnök várja őket. A sinaiai állomásnál a fogadásnál ott lesz a kormány minden tagja. Még a holnapi nap folyamán a kormány tagjai Vaitoianu elnökletével Sinaiban minisztertanácsot tartanak.

— **Olaszországban tanuló egyetemi hallgatók figyelmébe.** Felkérem az összes kollegákat, kik Olaszországban tanultak, vagy tanulni akarnak a jövőben, hogy irataikat hitelesítés és olasz nyelvre fordítás végett legkésőbb szeptember 20 ig címre elküldeni sziveskedjenek. Szükséges iratok: 1. Érettségi, ha magyarnyelvű, hitelesítve kormány biztostól, románra fordítandó hitelesítendő közjegyzőtől és törvényességtől, így küldjék hozzám. 2. Születési kivonat, ha magyar nyelvű, ugyanaz az eljárás. 3. Felsőbbéveseknél index. Továbbá erkölcsi és vagyonsági bizonyítvány. Az iratok hitelesítve lesznek a közoktatás-, kultur és kultügyminisztertől, valamint az olasz konzultól. A költségekre a kontó 1000 lejt kérek egyidejűleg küldeni. Ha a jelentkezők száma kielégítő, úgy ez összeg elég lesz. Cím: Sinetár László Zalau, Jud. S. Iaj, Str. Libertatii 11.

— **A vahabíták bombázták Mohamed sirját.** Londoni jelentés szerint a vahabíták Medina ágyuzásakor rommá lötték a nagy mecsetet, amelyben Mohamed sirja van és a hatalmas kupola beomlott. Arab forrásból híresztelik, hogy új nagyszabású harcok kezdődtek, de erről még biztosat nem lehet tudni.

— **Elmegyógyintézetbe vittek egy Hindenburg-rajongót.** Prágából jelentik: Sumpkerben letartóztattak egy férfit, aki utcahosszat éltette Hindenburgot és szidta Masaryk elnököt. Megállapították róla, hogy elmebajos. Hindenburg imádját beszállították az elmeegógyintézetbe.

Anton Rosenzweig
P. Mih. VII. (v. Ssébenyi-tér) 37-38.

Első romániai héber könyv és rituális cikkek nagykereskedése.
קרטטע רומאנישע ספרים גראדמאנדלונג אונד מליח פארבריקסיערלאגע.
Legrégibb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Fondat **Librarie** Alapítva 1890.
Cluj (Kolozsvár) — Saját ház

— A zsidó kolozsvári zsidó mulatságot rendezett kollégium határon is, a gondolkodni végig feszelt. Délután Gádó kedves gyermekszépe órákig táncoltak a nőttek tánc.

— **Inte kedelmi kárekből je kamara me tenek ki b hogy interv niszternél és kamarát, h el. Minden mény már szerint a ka román kama**

— **Össz végzetessé hidai állon virradó éjje zett, C. 4 Nagy Jaka dési pénzű az apahida szeütközött kívül Pop hadnagy ül rültek meg teljesen ha ség erélyes derítésére, renceséltens**

* **Értes Felső Ke az 1925—2 1—4-ig d. jelentkező t mányaikat: újraoltási ig Azok a vic tékes állan felvételi v dály nélkü gátóság.**

— **Két nak. Bukar nak bevezet hogy két v és egy buk**

— **Elő törvényall miatt. Bu főbb bizotte karban nag szánya, hog**

— **Hé ból jelentik valamit, v személyt, a bornok, Eg Elsőnek Al órakor. Arr mondanival különben t A hozzá le látszik meg Még azt á meg? “ Mi Nem, nem tották, maj jára hagyta maelt, aki vége legye**

— **Bé mint a v taxi már amennyib boruelötti jövő hón autókat á két és fé Igy tehát mint a v**

— **F medve. .egesmedv**

A zsidó nőegylet kertimulatsága. A kolozsvári zsidó nőegylet elsőranguan sikerült kerti mulatságot rendezett vasárnap délután a református kollégium helyiségeiben. A borus és esős idő ellenére is, a nőegylet vezetőségének páratlan agitációja gondolkodni tudott arról, hogy a mulatság mindvégig feszitelen és kellemes hangulatban teljen el. Délután Gara Ákos mesélt a gyermekeknek elragadó kedvességgel. A mesét gyermekből követte és gyermekszépségverseny. A bájos apróságok az esti órákig táncoltak, amikor is kezdetét vette a fel-nöttek tánca, ami a hajnali órákig tartott.

Intervenció a román-magyar kereskedelmi kamara felállítására érdekében. Bukarestből jelentik: A magyar-román kereskedelmi kamara megalakítása ügyében nagy agitációt fejtenek ki bukaresti kereskedő körök. Elhatározták, hogy intervenciálnak Tancred Constantinescu miniszterrel és felhívják a budapesti kereskedelmi kamarát, hogy kormányuknál hasonlóan járjanak el. Minden remény megvan arra, hogy ez az intézkedés már a közeljövőben megvalósul. A tervek szerint a kamarát az olasz-román, illetőleg az angol-román kamara mintájára építik ki.

Összeütközött két automobil. Könnyen végzetessé válható autókarambol történt az apahidai állomás közelében vasárnapról hétfőre virradó éjjelen. Schuller János soffőr által vezetett, C. 45. számú automobil, amelyben dr. Nagy Jakab dési ügyvéd és dr. Nagy Ignác a dési pénzügyigazgatóság szolgálatvezetője ült, az apahidai állomás közelében levő hidon összeütközött egy autóval, amelyben a soffőrön kívül Pop Nicolae 83. ezred kötelékébe tartozó hadnagy ült. Szerencsére a bennülők nem sérültek meg súlyosabban. Az autók azonban teljesen hasznavehetetlenné váltak. A rendőrség erőlyes nyomozást vezetett be annak a kiderítésére, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért.

Értesítés. A timisoarai Zsidó Lyceum és Felső Kereskedelmi Iskola összes osztályaiban az 1925-26. tanévre szóló beírásokat szeptember 1-4-ig d. e. 9-12 óráig tartjuk. Az újonnan jelentkező tanulók hozzá magukkal következő okmányokat: a) Születési anyakönyvi kivonat, b) újraoltási igazolvány, c) előző osztálybizonyítvány. Azok a vidéki zsidó tanulók, akik saját illetékes állami bizottságuk előtt az V. osztályu felvételi vizsgálatot sikerrel kiállították, akadály nélkül birakozhatnak intézetünkbe. Igazgatóság.

Két vasuti igazgatóságot feloszlattak. Bukarestből jelentik: A CFR. autonómiájának bevezetésére alakult bizottság úgy határozott, hogy két vasuti kerületi igazgatóságot: a temesvárit és egy bukarestit feloszlattak.

Elégedetlenség a bírói karban a törvényalkotó bizottság tagjai kinevezése miatt. Bukarestből jelentik: A törvényalkotó legfőbb bizottság tagjainak kinevezése miatt a bírói karban nagy elégedetlenség uralkodik. El vannak szánva, hogy sérelmeiket a király elé is elviszik.

Hétszeres akasztás Kairóban. Kairóból jelentik: Anélkül, hogy a közönség tudott volna valamit, vasárnap reggel végezték ki azt a hét személyt, akiket halálra ítélték Sir Lee Stack tábornok, Egyiptom szirdarjának meggyilkolása miatt. Elsőnek Abdel Humid diákok végezték ki reggel 7 órakor. Arra a kérdésre, hogy van-e még valami mondanivalója, érthetetlen szavakat mormogott a különben teljesen nyugodtan viselkedő halottjelölt. A hozzá legközelebb álló kormányzó azonban, úgy látszik megértette, mert ezt kérdezte tőle: „Mit? Még azt állítja, hogy életében 25 angolt gyilkolt meg?” Mire Abd el Hamid büszkén válaszolt: „Nem, nem 25-öt, hanem 35-öt.” Ezután felakasztották, majd 40 perces időközben a többi. Utoljára hagyták az összeesküvők vezérét, Mahmud Izmaelt, aki így szólt a hékérhoz: „Siess, hogy hamar vége legyen.”

Bécsben az autótaxi olcsóbb lesz, mint a villamos. Bécsből jelentik: Az autótaxi már eddig is igen olcsó volt Bécsben, amennyiben a legutóbbi árleszállítás óta a háborúelőtti tarifa 4000-szerese a díjszabás. A jövő hónapban azonban új, kétszemélyes kis autótaxi állít forgalomba egy társaság, melynek két és félezerszerezes tarifával fognak közlekedni. Így tehát az autótaxi Bécsben már olcsóbb lesz, mint a villamos.

Buskomorságba esett egy jegesmedve. Londonból jelentik: A 25 éves „Sam” jegesmedvét, a londoni zoológiai kert lakóját, a

gyermekvilág kedvencét, tegnap agyon kellett löni. Néhány hónappal ezelőtt mult ki az élők sorából ketrectársnője, „Barbora”, azóta Sam buskomor lett: nem látogatta meg többé fürdőbázénját, a bundáját nem mosta, élelmiszert sem akart azóta magához venni, úgy, hogy csontvázza soványodott. Most elhatározták, hogy Sam-t megszábadítják földi szenvedéseitől. Egy műlövész rövid távolságból szíven lötte a jegesmedvét.

Stinnesék nem mennek csödbe. Berlinből jelentik: A Stinnes-konzern szanalásának megakadása sokáig fenyegette a német gazdasági életet, most azonban ugylátszik, hogy sem csödre, sem pedig vagyonfelügyeletre nem kerül sor. A likvidálást ugyanis igen megkönnyíti az a körülmény, hogy sikerült nagyszámu kishitelezőt kielégíteni. A konzern hitelezői köre tehát most már néhány nagybankra limitálódott és ugylátszik, hogy a három nagybank a mentőakció érdekében eláll a decemberi terminustól és továbbra is hitelt nyújt a Stinnes konzernnek.

Szeptember 22-én tárgyalják a Molnár-Fedák-féle válópört. Budapestről jelentik: A „Reggel” nemrég megírta, hogy Molnár Ferenc válni akar Fedák Sárítól. A válópört szeptember 22-én tárgyalják. Molnár Ferenc több mint 30 tanut vonulat fel a tárgyalásra. Fedák Sári 30 000 dollár végkielégítést követel. Molnár azonban csak a felét hajlandó adni.

Moszkvában letartóztattak egy angol igazgatót, mert vesztegetett. Moszkvából jelentik: A londoni „Arcos” részvénytársaság igazgatóját, Kwjatkowski letartóztatták, mert vesztegetett több magasarangu hivatalnokot. Perét a legközelebbi időben fogják tárgyalni.

Sulyos autókatasztrófa Predealnál. Bukarestből jelentik: Predealnál tegnap sulyos autókatasztrófa történt, melynek azonban nem voltak komolyabb következményei. Az országút egyik kanyarodójánál a bukaresti jelzésű 223 B. és a 735 C. autó, valamint a brailai Danubia társaság automobilja összeütközött. Az egyik bukaresti autóban Cherkez fővárosi iparkamarai elnök, a másikban Jon Constantinescu, földmívelésügyi miniszter fia ült. Csak a véletlen mentette meg őket a katasztrófától. Először a két első autó ütközött össze egymással és ugyszolván teljesen elállottak az amugyis keskeny országutat. A brailai autó nem vette észre őket és nekiment a már majdnem helyreállított autóknak. A miniszter fiának soffőre sulyosabb sebesülést szenvedett.

Leégett Bacaumege legnagyobb malma. Bukarestből jelentik: Bacaumegeben Elea községben a megye egyik legnagyobb malma, a Herschkovics-féle műmalom leégett. A kár tizenöt millió lei.

Befejezés előtt a francia banktisztviselők sztrájkja. Párisból jelentik: A lapok jelentése szerint a banktisztviselők sztrájkja befejezés előtt áll. A munkaügyi miniszterrel kedden délelőtt folytatott megbeszélés után a sztrájkbizottság tagjai kijelentették, hogy a konfliktus megoldását megtalálták, véglegeset azonban csak a hivatásokkal folytatandó megbeszélések után mondhatnák.

Beiratkozás a Tarbut fiu- és leányliceumokba. A kolozsvári Tarbut igazgatósága közli: A Tarbut fiu és leányliceumokba a beiratkozást szeptember hó 1-8-án mindennap délelőtt 9-12-ig tartjuk. A fiúiskolában a javítóvizsgák a Tarbut helyiségeiben szeptember hó 14-16-án tartatnak. Szeptember hó 9-én délelőtt 9-12-ig mindtan javítóvizsgát tenni akaró tartozik az igazgatónál jelentkezni.

Értesítés. Több megrendelőm arra figyelmeztetett, hogy ismeretlen egyének házakhoz elátogatnak és tisztítják, vagy festés végett cégem nevében rubákat vesznek át. Felkérem az igen tisztelt megrendelőmet, hogy csakis a saját céggemmel ellátott nyomtatott elismervény ellenében sziveskedjenek rubáikat átadni. Kiváló tisztellel Czink József, kelmeftető.

Egy finn hajó katasztrófa. Amszterdamból jelentik: Egy holland vontatógőzös összeütközött egy finn hárombocossal. A finn hajó tíz perc alatt elsüllyedt. A hajó személyzetéből mindössze tizenkét embert sikerült megmenteni. A finn hajó kapitánya is a katasztrófa áldozatai között van.

Letartóztatott munkások. Bukarestből jelentik: A rendőrség tudomására jutott, hogy a Sindicatul Unitar néven egyesült munkásság vezetői bukaresti székházukban nagygyűlést tartanak, melyre nem kértek engedélyt. Azonnal rendőrség szállott ki a helyszínre és a jelenlevők közül 18-at letartóztattak.

A bukaresti kereskedelmi alkalmazottak meg akarták zavarni a kereskedők nagygyűlést. Bukarestből jelentik: A kereskedők és iparosok országos szervezetének fővárosi csoportja tegnap nagygyűlést tartott, melyen számos incidens történt. Megjelent azon az alkalmazottak egy csoportja is és amikor a program ama pontjához kerültek, hogy kérjék a minisztert a záróra kibővítésére, a csoport zajongani kezdett és igyekeztek a gyűlést megzavarni. Azonban csakhamar rendőrség jött a terembe és leszerelte a zajongókat. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben követelik az adóterhek csökkentését és a záróra meghosszabbítását.

Lerner munkaadója inzultálóját szabadonhcsátották. Bukarestből jelentik: Jassiból jelentik, hogy Lerner munkaadójának, Grünspan malomtulajdonosnak inzultálóját, Urziceanut szabadlábra helyezték.

Iskolai beiratás. A Regele Ferdinand-uti izraelita iskola I., II., III., IV., V. és VI. osztályában az 1925-26. tanévi beiratások f. év szeptember 1-én és a rákövetkező napokon az iskola helyiségeiben, Calea Regele Ferdinand 52. naponta délelőtt 9-12 és délután 3-5 ig fognak megtartatni. A beiratások befejezése után csak iskolaszéki engedéllyel vehetünk fel tanulókat. Az igazgató.

A kereskedelmi utazók műsoros estéje. Szombaton este tartotta meg a Kereskedelmi Utazók Egyesülete táncos egybekötött műsoros estélyt a Newyorkban. Az estélyen tekintélyes számu, válogatott közönség volt jelen, amely a jól összeválogatott nívós műsort mindvégig kitűnő hangulatban élvezte. Az egyes számokban Hecht Richárdné, Hihh Irén, Léderer Ilonka, Káldor Boriska, Virág Lajos, C. Dumitrescu és Kemény László szerepeltek igen hatásosan. Műsor után tánc volt, mely a reggeli órákig tartott.

Egy kritikátlan kritika. A nagyhangú kritika régi erdélyi betegség. Ezen a speciális erdélyi talajon annyira elfajult ez a műfaj, hogy már legalább tízszer annyi hivatlan kritikusunk van, mint amennyi hivatott írónk. Különösen az utóbbi időkből valóságos divat lett az, hogy komoly és értékes alkotásokat egészen apró és minden felkészültség nélkül való tollforgatók megköpdössenek. Erdély egyik intellektuális zugában, Dicsőszentmártonban dr. Ligeti Sándor tollából egy könyv hagyta el a sajtót, amelyre az egész ország-rész komoly közgazdasági és szociológusai felügyeltek. Egy halom könyvnek lelkiismeretes áttanulmányozása és rengeteg értékes egyéni gondolat teremtette meg ezt a könyvet, amelyet a komoly kritika a legnagyobb elismeréssel fogadott. A kritika speciális erdélyi betegsége ez alkalommal az „Ellenzék”-ben ütötte fel a fejét, ahol egy komolykodó, de komolytalan és annyira minden felkészültség nélküli recenzió látott napvilágot, amelynek minden egyes gyerekeséggel teli sora a szó szoros értelmében felháborítja azokat, akik keresztül olvasták a Ligeti Sándor nagy koncepciójú könyvét. A magunk részéről csak azon csodálkozzunk, hogy Erdély egyik igen tekintélyes organuma, az „Ellenzék”, hogyan adhatott helyet ennek a gyerekes és komolytalan írásnak.

Cséplőgépekhez, motorokhoz, iparvállalatokhoz mentőszekrényeket, vagy tartályokat szállítja M. Róza Royal-drogéria, Cluj, Fötér.

Biztosítsuk életünket és vagyunkat a Franco-Romana Ált. Biztosító Rt.-nél. Képviselet az ország minden helységében.

Át kell szállni Biharpüspökin a Magyarországra utazóknak. Bukarestből jelentik: A CFR igazgatóságának közlése szerint a pusztakarcagi vasuti szerencsétlenség miatt a Budapest felől, illetve afelé menő vonatoknak nincsen külön kocsijuk és így Biharpüspökin az utasoknak át kell szállniuk.

Dr. COSMUTZ szanatóriuma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely légszervi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbetegok, vesebajosok, köszvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hátszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 350 lej. Orthodox konyha.

Nagyon olcsó száraz vegyi ruhatisztítás CZINK, Cluj

Marie Alapítva 1890.
(Ar) - Saját ház

KÖZGAZDASÁG

Egyetlen zsidó sincs a mezőgazdasági kamarák vezetőségében

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület egy zsidó póttagot akar kinevezetni

(Cluj-Kolozsvár, augusztus 31. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban zajlottak le az országos mezőgazdasági kamarai választások és rövidesen mindenütt megkezdődnek a kamarák megalakítására vonatkozó munkálatok. Nem tudunk róla, hogy az erdélyi és bánáti megyékben, talán Máramarost kivéve a választásoknál véletlenül is került volna zsidó a kandidáló listákba, bár a mezőgazdasággal foglalkozók között mint birtokosok, bérlők, vagy erdőtuladonosok még mindig akadnak zsidók, ha az áldásos agrártörvény meg is rithította alaposan soraikat. Most, hogy a közeli napokban Kolozsvárt is megalakítják a mezőgazdasági kamarát, kérdést intéztünk dr. Bálint főtitkárhoz az Erdélyi Gazdasági Egyesület egyik vezetőjéhez az iránt, hogy a kisebbségi gazdálkodókat egyedül képviselő egyesület milyen álláspontot foglal el a kamarai vezetőség megválasztásának kérdésében. Dr. Bálint főtitkár az alábbiakban foglalta össze az Erdélyi Gazdasági Egyesület álláspontját:

— A kolozsvári mezőgazdasági kamara 17 választott és 11 hivatalból delegált tagból áll. A vezetőség ezekből a tagokból lesz megalakítva mégpedig egy elnök, két alelnök, hét végrehajtóbizottsági tag, személyében, akik között három hivatalból kinevezett és négy rendszeren megválasztott tag foglal helyet. A felügyelőbizottságon kívül a kamara öt közreműködő tagot választ a mezőgazdaság, állattenyésztés és erdészet különböző ágainak szak-

embereiből, akik azonban kizárólag tanácskozási joggal rendelkeznek. Egyesületnek a vezetőség mikénti megalakításánál az az álláspontja, hogy a három megválasztott kisebbségi (magyar) tag közül az egyik legyen alelnök, a másik kettő pedig a végrehajtóbizottság tagja. Ugyancsak kívánjuk, hogy a felügyelőbizottság egyik tagja szintén a három magyar választott közül kerüljön ki. Ezek a jogos törekvéseink, amelyek már csak azért is indokoltak, mert a jelölések amugy sem történtek a magyar gazdák számarányának megfelelően.

— Egyesületünknek vannak zsidó tagjai is — kérdeztük — ezek milyen szerephez jutnak a vezetésben?

— A tényleges vezetésben — felelte a főtitkár — miután zsidó nemzetiségű gazda nem lett megválasztva — nem vehet részt. Oda fogunk azonban hatni, hogy a tanácskozási joggal felruházott öt tag közül az egyik zsidó legyen. Ezt a kérdést úgy akarjuk megoldani, hogy póttagnak 2 román, két magyart és 1 zsidót nevezzenek ki.

Nem tudjuk, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület mennyiben fogja tudni realizálni törekvését és éppen ezért igen fontosnak tartjuk, hogy a zsidó érdekeltek maguk intervenáljanak ebben a kérdésben Muresan megyei prefektusnál, mert ellenkező esetben nagyon könnyen megtörténhetik, hogy a kolozsvári mezőgazdasági kamaránál egyetlen ember sem lesz, aki szóvivője lehetne a zsidó érdekeknek.

Mihály cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. A Banca Albina kolozsvári intézeténél Nichiciu Traján dr. cégjegyzői jogosultságát bejegyezték. — „Cosmos“ Nagydrogueria, Bezdán József cégét a törvényszék törölte. — A Creditul Technic Transilvanian nagyszebeni r. t. kolozsvári fiókjánál Ilescu Sándor igazgatósági tagságát törölték. — A „Club“ cipőgyár r. t.-nél Ilescu Victor igazgatósági tagságát törölték.

TŐZSDE

Augusztus 31-én

A lej: Zürichben 255.00, Párisban 10.60, Budapesten —, Bécsben —.

Kolozsvár. A piac tartózkodó. Kevés üzletkötés történt. Az árfolyamok a következők:

Bécs 28.30—28.50, Prága 5.96—6.00, Budapest 348—350, Páris 9.50—9.58, Zürich 39.10—39.30, Newyork 200.00—201.00, London 980—982, Milánó 7.55—7.60.

Zürich. Zárlat: Berlin 122.90, Amsterdam 207.90, Newyork 516.25, London 2506.50, Páris 2410.00, Milánó 1940.00, Prága 1530.00, Budapest 72.70, Belgrád 922.50, Bukarest 255.00—255.00, Varsó 92.50, Bécs 72.45.

Bukarest. Devizák: Páris 9.50, Berlin —, London 982, Newyork —, Milánó 7.61, Zürich 39.10, Bécs 28.30, Prága 6.00.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, német márka 47.00, leva 1.45, török lira 112, font sterling 9.65, francia frank 9.65, svájci frank 88.00, olasz lira 7.50, drachma 3.10, dinár 350, dollár 260.00, kngyel forint 33.00, osztrák schilling 28.00, magyar korona 27.50, cseh korona 5.80, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Eldöntetlenül játszott-e, vagy vereséget szenvedett a Haggibbor Temesváron?

Tényleges eredmény: 1:1, hivatalos eredmény: 1:0 a Kinizsi javára

A Haggibbor kétnapos temesvári vendégszereplésének második napján Románia nemzetközi viszonylatban is elismert tudású bajnoksapatával, a Kinizsivel mérte össze az utóbbi hetekben nehéz feladatok elé állított játékeréjét. A formájában egyre fejlődő csapat utóbbi kiváló teljesítményei után alaposan megfogyatkozott azoknak a sötét pesszimistáknak a táborára, akik a Temesvár két legerősebb csapatával vívott mérkőzésből a Haggibbor csufos gólarányu vereségét jósolták, azt azonban, hogy a legkedvezőtlenebb körülmények között startoló Haggibbor ilyen teljesítmény véghezvitelére képes: talán még a legfanatikusabb Haggibbor-hívók sem hitték.

Mi az Uj Kelet vasárnapi számában a romániai sportélet egyik meglepetését jósoltuk a Haggibbor teljes formája kijátszása esetére. Ime, a meglepetés megtörtént:

A Haggibbor eldöntetlenül mérkőzött a Kinizsi csapatával és csak egy fatális véletlen műve az, hogy a mérkőzés eredményét hivatalosan 1:0 arányban a Kinizsi javára könyvelik el a sporttörténet annaleséi. Olyan körülmények között vált kétséssé a mérkőzés eredménye, amely bizonyára még sokáig vita tárgyát fogja képezni sportkörökben, amely azonban semmit sem von le a Haggibbor gyönyörű temesvári szereplésének értékéből. A Kinizsi elleni mérkőzésen mutatott játéka alapján a Haggibbor méltó módon foglalja el helyét Románia legjobb csapatai között és ez a teljesítmény az egész ország sportközvéleményének általános és osztatlan elismerését váltotta ki és az országban a zsidó sport ügyének új hívők százait szerezte meg.

A Kinizsi elleni mérkőzés

Az előző ZsSE—RMTE bajnoki osztályozó-mérkőzést annak eldöntetlen eredménye miatt meg kellett hosszabbítani és 6 órákor lépek a pályára szitaló esőben a csapatok, a mintegy 3000 főnyi közönség impozáns tetszésnyilvánításai mellett:

Haggibbor: Rosenfeld, Böhm, Pollák, Csillag, Brauu, Klein, Fahn, Fleischer, Farkas, Reményi, Rosenfeld.

Kinizsi: Ritter, Steiner, Rössler, Teszler, Vogl, Hütter, Tänzer, Schwartzmann, Frech, Semmler, Matek.

A Kinizsi kezdi a játékot és a labda a Haggibbor térfelére kerül. A 2. percben a Tänzer—Schwartzmann jobbszárny vezetői az első támadást a Haggibbor ellen, de Pollák biztosan parirozza. Nemsokára kialakul egy gyönyörű, a futballjáték minden szépségében bővelkedő játék képe: A Kinizsi jobb csatársora küzd a Haggibbor biztosabb védelme ellen. A 16. percben Fahn szédületes lefutása kornert eredményez a Haggibbor javára: az ivelt beadást Fleischer élesen kapura fejele és a már biztos gólnak látszó labdát Ritter csak újabb korner arán tudja elhárítani. A Kinizsi csatársora által diktált hatalmas iramot a két maródival játszó Haggibbor-csatársor is átveszi és frappáns, kombinációban gazdag és mindig veszélyes támadások özönét irányítja a Kinizsi kapuja ellen. A 35. percben Reményinek fejelés közben kiujul az elmúlt vasárnap szenvedett fejsebe és kiállni kényszerült. A tíz emberrel játszó Haggibbor néhány percre összeroppan, aminek megvan a következménye: Matek lefut a balszélén, beadott labdáját Frech Semmlerhez passzolja, aki közvetlen közletről védhetetlen gólt lő. A Haggibbornak még az első félidőben alkalma nyílik az egyenlítésre, de Rosenfeld és Fleischer lövései célt tévesztenek.

Helycsere után a megsérült Böhm helyét Schwartz foglalja el, Reményi is elfoglalja helyét és a Haggibbor ujult erővel kezdi a játékot. Az első öt perc a Kinizsié, azután frontba jön a Haggibbor és teljesen ura lesz a mezőnynek. Állandó Haggibbor-támadások után erős szürkületben 23. percben Braun Reményit szökteti, aki gyors starttal kiszökik a két hát-

A nagyszebeni őszivásárok sorrendje. Nagyszeben városi tanácsa hivatalosan közbírré teszi, hogy a jövő őszi vásár a következőleg fog megtartani: Juhvásár 1925 szeptember 7, 8-án. Szarvasmarhavásár 1925 szeptember 10, 11-én. Lóvásár 1925 szeptember 12, 13. Áruvásár 1925 szeptember 14.

Román-jugoszláv közvetlen vasúti forgalom. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatóságának legújabb rendelete alapján Románia és Jugoszlávia között a forgalom Zombolyán keresztül megindult. A vezérigazgatóság megjegyzi, hogy a forgalom csupán a két ország közötti viszonylatban áll fenn, mert a tranzit szállítmányok tekintetében még nem történt megállapodás.

Két részletben léptetik életbe a németországi agrárvámokat. Berlinből jelentik: Németországban a gabonaneműk, liszt- és malomtermékek agrárvámját előreláthatólag már szeptember elsején életbeléptetik, de számítanak azzal is, hogy azokat fokozatosan, részint szeptemberben és részint októberben hozzák be, amikor remélik, hogy a szomszédos államokkal a vitás kereskedelmi szerződésék körüli zavarok már elsimulnak.

Kolozsvári céghivatali hírek. „Má-gurá“ fatermelő szövetkezet cégét bejegyezték. Felügyelő-bizottsági tagok: Bogdán János, Toader György, Dranda László, Toader László, Bogdán László, Bogdán Gábor, Bogdán Demeter, Bogdán S., Riba László. — A „Calcuz.“ Rt.-nál Domokos Ernő igazgató tagságát törölték és helyébe bejegyezték Adler Arnoldot és Kock Károlyt. — A „Royal“ Drogueria, Rózsa Mór cégénél Hartmann

A nagy hőség, erős napsütés káros behatással vannak a nők gyöngéd, hamvas arcborére. Kaiser Borax-szal való gyakori lemosások megóvják a bőrt ezen behatásoktól.

Ezért vegyen ön is még ma eredeti

Kaiser Borax-ot
a piros skatulyában.

véd között, 7 kapuját és éles gát elvető Ritt berohanó Stein lon belülről közést vezető nagere egyéb közönség által boristák által gólt, Steiner p Wagner az egy nem hajlandó letét. A Haggi pat lelkiismeret lamon Lajos H koznak a biróit bort játékanak totta meg, a n teljesen besötét mérkőzést. A r latkozatot jut amelyben Ritte siti Wagner bi Reményi által rel és így ann férhet.

A Haggibboron Pollák, Fahn játéka munkát végzet ugyszólván egy sorát és okos t zóan és hihet kapuban önma egész sorozatát matlanná, Tán dig olyan stilu elismerését vált balhalfot játszó legjobb játéka n zisi ellen talá sával talán a csapatnak. Bra mig az első replő Csillag e tott. A támadó és a ragyogó t Fahn sérült lát zott és vezette nyit sérülése a a második játé Schwartz és Bó

A Kinizsi já mann, Vogl és ki különösképe amelyhez hason Nagyvárad Megérdemelt Teleky rugta. Arad. Glor ATE—CFR Si Brassó. BCFR—Romlc Kú

MTK—FTC bajnoki döntő, Opata góljaiva demeletlenül NSC—KAC 6: 2:1 (0:1).

Stockholm

Hölgyeim formában. Ré alatt form

kalapszalón, C á

Klla összes pe gorálm Részletre

véd között, 7 méterre közelíti meg a Kinizsi kapuját és élesen a sarokra lö. A labda a magát elvető Ritter kezéből a gólbá perdül, a berohanó Steiner azonban láthatóan a gólvonalon belülről kihalássza a labdát. A mérkőzést vezető Wagner bíró — a Kinizsi menagere egyébként — sipszóval erősíti meg a közönség által lelkes tapsviharral és a Haggibboristák által örömteli csókolózással ünnepeelt gólt, Steiner protestál a bírói ítélet ellen, mire Wagner az egyik outbíró meghallgatása után nem hajlandó érvényesnek elismerni előző ítéletét. A Haggibbor játékosai, valamint a csapat lelkiismeretes kísérői: Jakobi Ernő és Salamon Lajos Haggibbor-vezetőségi tagok tiltakoznak a bírói önkény ellen, amely a Haggibbor játékosainak megérdemelt gyümölcsetől fosztotta meg, a megindult vita közben azonban teljesen besötétedik és így a bíró lefújja a mérkőzést. A mérkőzés után a Kinizsi egy nyilatkozatot juttatott a Haggibbor kezeihez, amelyben Ritter, a csapat kapuvédője megerősíti Wagner bíró első ítéletét, mely szerint a Reményi által lött labda tuljutott egy félméterrel és így annak szabályos voltához kétség sem férhet.

A csapatok briliákja

A Haggibbor játékosai közül mindkét napon Pollák, Rosenfeld, Klein, Fleischer és Fahn játéka magaslott ki. Pollák emberfeletti munkát végzett mindkét napon, a Kinizsi ellen ugyyszólván egyedül tartotta fel annak csatársorát és okos taktikával dolgozott, önfeláldozóan és hihetetlen szívóssággal. Rosenfeld a kapuban önmagát multa felül, az éles lövések egész sorozatát tette biztos labdafogással ártalmatlanná, Tánzer és Frech közeli lövéseit pedig olyan stílusban, amely a közönség viharos elismerését váltotta. A fedezet sor legjobbját a balhálót játszó Klein Jóska volt, aki élete legjobb játékát produkálta. Különösen a Kinizsi ellen talált magára és Tánzer megbénításával talán a leghasznosabb szolgálatot tette a csapatnak. Braun az utazástól fáradtan játszott, míg az első napon a centerhalf posztján szereplő Csillag elfogadható teljesítményt nyújtott. A támadó sor legjobbját ezúttal Fleischer és a ragyogó technikájú Farkas II. voltak. Fahn sérült lába ellenére is odaadón dolgozott és vezette a támadásokat nagyrészt. Reményi sérülése akadályozta, míg Rosenfeld csak a második játék II. félidejében talált magára. Schwartz és Böhm megbízhatóan dolgoztak.

A Kinizsi játékosai közül Semmler, Schwartzmann, Vogl és Ritter teljesítménye emelkedett ki különösképpen. A csapat lelke a csatársor, amelyhez hasonló technikájú nincs az országban.

Nagyvárad. AMTE—NAC 1:0 (1:0). Megérdemelt győzelem. Az egyetlen gólt Teleky rugta.

Arad. Gloria CFR—Hakoah 6:0 (3:0). Az ATE—CFR Simeria 3:2 (2:0).

Brassó. Olympia—Hargita 3:1 (1:0). BCFR—Romlec 2:2 (1:0).

Külföldi eredmények

MTK—FTC 4:1 (2:0). Az 1924—25. évi bajnoki döntő, amelyet Molnár (2), Orth és Opatá góljaival Palcsék gólja ellenében megérdemeletlenül nyert meg a bajnokcsapat, NSC—KAC 6:3 (4:1) III. ker. TVE—VAC 2:1 (0:1).

Stockholm. Svédország—Norvégia 6:3 (2:1). (—r.)

Hölgyeim! Filc kalapujdonságok óriási választékban 350 lei minden formában. Régi filckalapot 48 óra alatt formál és alakít az

"IDEAL"

kalapszalonn, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Gólyáruházal szemben).

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Fanni és a cselédkérdés. A legdivatosabb operettpremiérek iránt sem tapasztalható akkora érdeklődés és lázas kíváncsiág, aminő most a Fanni és a cselédkérdés csütörtöki premierjét megelőzi. A tízmozvésű darab, mely páratlan diadallal járta be Európa és Amerika színpadait, nálunk a Heltai Jenő ragyogó fordításában fog színpadra kerülni. — Budapestben a Vigaszínházban adták s kétségkívül ez volt a legnagyobb és legtartósabb sikere. A csütörtöki premieren Fannát Poor Lili, a két vénérisas-zonyt Leszkó Aranka és Miklóssy Margit, Bennetét Áldor Julika, egy gírlt Lendvay Böske, Vernont Kemény, Bennetét Forgács, a doktort Mihályfi, Newtet az artist-ügynököt Ihász, Ernestet Ujvári fogja játszani. Jegyek elővételi díj nélkül válthatk meg.

Már én ilyen vagyok. Kedden este olyan párisi újdonságot láthat a közönség, amely világhírű utjában mindenütt a legkellamesebb színházi estét jelentette. Főszereplői: Marsi Gizi, Neményi Lili, Miklóssy, Tompa, Ihász, Leővey. A keddi estével kezdődik az ideai bérlet. A Már én ilyen vagyok első számú A) bérletben kerül színpadra.

Diadalmasszony — Lengyel Irénnel. Tsajkovszky operettje a Diadalmasszony van a színpadon est műsorára tűzve. Ekkor mutatkozni be, mint szerződött állandó vendég, a kolozsvári közönségnek a kitérő Lengyel Irén, aki a tavalyi évad végén óriási sikerrel vendégszerepelt már színpadunkon.

Az első premierbérlet. Csütörtökön este lesz az első számú premierbérletes előadás. Ez alkalommal Jerome K. Jerome világhírű darabja a Fanni és a cselédkérdés kerül színpadra.

Magyar Színház heti műsora

Kedd: Már én ilyen vagyok! (Neményi, Tompa, Ihász, Leőveyvel. Napibérlet 1 sz. A, sorozat 1)

Szerda: Diadalmasszony (Lengyel Irén fellépésével, Napibérlet 2 sz. B, sorozat 2)

Csütörtök: Fanni és a cselédkérdés (Újdonság, először, Poor Lili fellépésével. Premierbérlet 1 sz, sorozat: szám 3)

Péntek: Fanni és a cselédkérdés [Újdonság 2 odszor. Poor Lili fellépésével, Napibérlet 3 sz. A, sorozat: szám 4]

Heti műsor a Szinkör-mozgóban

Csak délutáni előadások, 3 és 5 órai kezdettel.

Augusztus 31 én, szeptember 1-én és 2-án: **A szent büne.** 7 felv. Az ideai színpad művészi filája, a főszerepekben: Nello Rolland és Gaston Jaquet.

Szeptember 3. és 4-én: **Flirt önagysága.** (Mae Flirt). A közismert és legszebb francia színdarab. 1925-évi újdonság.

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Kedd és szerda, szeptember 1 és 2 **A bün.** Szentimentális megható dráma, 6 felvonásban, egy High-Life leány életéből. Főszerepekben Mae Marsh.

Csütörtök, szeptember 3 **A spanyoltáncosnő.** Rendkívül szentimentális és büntgyi dráma, 9 felvonásban. Főszerepekben P. la Negri és Antonio Mor no.

Urania-mozgó. Kedd, szerda és csütörtök, szeptember 1, 2 és 3. **A szerelem tragédiája.** I. rész. Szentimentális, érdekesítő dráma 10 felvonásban. Főszerepekben Mia May és Emil Jennings.

Megérkeztek
„BUICK“ és „CITROEN“
gépkocsik
a I. N. JILESCU
automobil raktárba, Cluj, Str. R. Maria 16.

Mirdessen az Uj Keletben!

Kilakoltatásom miatt **STERNBERG**
összes porzsaszőnyeget, egész új zongorát um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Stngl stb.
Részletre is. leszállított árban árusítom. **Részletre is.** Oradea-Mare, Bul. R. Ferd. 14.

Előrehaladott idény miatt az összes raktáron levő

Cluj
Cal. Regele Ferdinand 5
Telefon 4-79.

nyári divatújdonságokat
olcsó árakban elárusítom!

SZABÓ JENŐ

női divatkülönlegességek nagy áruház

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közéletünk egy szíve, vastagabb betűtve 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej, állatkeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetéseket díjazó előfizetés**

Jólelkű zsidó, németül beszélő gyermekkertésznőt keresek három éves fiammal. Ajánlatokat fénykép és bizonyítvány-másolatokkal alant címre kérek: Markóics Zoltán, Sannicolaul-Mare (Nagyszentmiklós). 9754

Ujévi képeslapokat százanként jól szortírozva 350 leierért szállítja franco a

„SAFRUTH” könyv- és papírkereskedés, Cluj, P. Mihai Viteazul 89.

Kereskedő segédek a textil és rövidaru szakában en-gross részére felvétetnek. — Ajánlatok bizonyítvány - másolatokkal Erdélyi Általános Kereskedelmi Rt. Alba-Iulia címre küldendők be.

Naponta friss bivalytej kapható, házhoz szállítva is. Schwartzné, Rudolf-ut 86.

אלע בארשן טוירטם קיינען זיך בלויזען ביים דער טוירט פאר ברויך אין קאנצען

Weberei Coțmani (Bucovina)

uradalmi tej — kívánára házhoz szállítva — teavaj, valamint egyéb tejtermékek frissen állítva kaphatók Elek tejüzemében, Str. Sulauiu 8. (Viz-utca) Viszonteladónak kedvező feltételek. 9789

Ügyeljen a címre!
Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.
Berkovitsné
vendéglő-jét kerthelyiséggel kibővítette. Ismeri elsőrendű konyha. Mersékelt árak!

Sárgaréz-hulladékot és sárgaréz-forgácsot nagy mennyiségben keres a „LUMINA” Első Román Csillár- és Fémgyár Rt. Timisoara, IV., Str. Gl. Joffre No. 9.
Ajánlatok kéretnek a quantum megjelölésével.

Gabella-jegyek tekercsekben, Révész Ernő nyomdaüzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

Intelligens, izraelita **idősebb leány vagy özvegy asszony** két nagyobb fiúhoz nevelőnőnek és a háztartásban a háziasszony mellé támaszként, jó fizetéssel **azonnali belépésre kerestetik.** Románul is beszélők előnyben. Ajánlatokat fizetési igényekkel a „Bánát” hírlapiroda, Timisoara „22—35” szám alatt továbbít

Intelligente deutsche Erzieherin wird zu drei gösseren Mädrl dringend gesucht. Anträge werden unter Moriz Klein Oradea-Mare, Nagypia-tér 8. erbeten. 97:0

Nagyszentmiklósi ókező vallásos utazók figyelmébe. Jakab Ferenc szállója és éttermében szigoruan orth. kóser elsőrendű és izléses ételek kaphatók, olcsó árak mellett. 9748

Nyomdák! Könyvkötészetek!
Füződrót minden számtan és mennyiségben szállítja gyári áron a Tip. **Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlattal szívesen szolgátunk. Nagyobb tételre árak kedvezőek.

Vennék egy jókarban levő, kézhajtásra berendezett ukoricamorz olót. Ertesítést kérek Salamon Béla, Aschileul-Mare, posta Borsau-falu, jud. Cojocni címre. 9742

MAGHSOR מהזור magyar vagy német fordításban, 4 kötetet 350 lejért, 9 kötet 800 lejért szerezheti be a „SAFRUTH” könyv- és papírkereskedésben Cluj, P. M. Viteazul 39.

Zsidó fiatalember lakást és kosztot kap Egyetem-utca 5. a. 3.

Nagyváradon te jes elátásra fogad, középiskolát végző, jobb házból való két-három kislányt intelligens izraelita urcsalád zongorahasználattal és gondos felügyelettel, esetleg oktatással, a város központjában. Cim Berger Antalné, Oradeamare, str. Gojda 44. I

Eladó kezecek, olak, Str. Paris 36.

Uj haboskóris háló, szalongarnitúra és egyéb berendezési tárgyak eladók, Berthelot-(Örvös)-u. 26.

Megérkeztek K. Szabó Rózsi Cluj, Cal. Regele Ferdinand 14. sz. (v. Wesselé yi M. u.)

nőikalap-
modellházába az idény legszebb, eredeti becsi es parisi nőikalap újdonságai. Nagy választék a legszebb felkapokban. Minden színben már **300 leierért.**

Timişiana
Banca de credit și economii S. A.
Secția Deviselor — **Timișoara.**

Rasol Express
Német gyártmány! — A legelőkeltebb **borotválkozó szer**
5 klg. vételnél klgja .... L. 20—
25 " " " .... L. 18—
50 " " " .... L. 16—
Kapható: 1/4—1/2 és 1 klgos org. csomagban ab raktár. Utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett. Egész Románia részére kizárólagos terakat:
STERN S. ENDRE
festékkereskedő cég, — Oradea-Mare, Strada Nicolau Jorga No. 10.

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA
Gyapjamosóda, gyapjufésülde, kamgarn, vigogne-szövőde, takácsműhelyek, mügyapjagyár, apretura, festőde.
Kötött és szövőtárugyár
Körülbelül 2000 munkást foglalkoztat. Saját konfakció és juhtenyésztés

A Tordai Sörgyár Részvénytársaság kiváló minőségű új márkája, a **Király-sör** mindenütt kapható

Zsidó irodalom

Giszkalay: Uj profeciák 85
A titok 15
Támár 70
Goldschmidt: Egy zsidósors 140
Jönni fog még .. 120
Csirikov: A zsidók (Dráma) 25
Raab: Mayer Litvák unokája 52
Müller: A cionizmus ABC-je 20
Dr. Richtmann: Orthodoxia és cionizmus 30
Dr. Simon: Hova vezet a zsidók útja 35
BEN AMI: Uj Palesztina 100
Schnitzler: Elza kisasszony (Egy zsidóleány története) 132
P. Benoit: A táncosnő (Egy zsidó leány regénye) 132
Lacratelle: Silbermann (Egy zsidófiu története) 80
Zangwill: Az üvegcsiszoló 55
Schalom Asch: Fialalok 55
Ujvári: A cédrusfa Aaliaja 30
Bernstein: A cionizmus 55
Mendele moicher sf.: Sánta Fiske Herzl: Zsidó állam (Dr. Schönfeld fordítása) 55
Frigyes: A zsidók természetrajza .. 45
Nordau: Dr. Kohn 45
Szabolcsi Lajos: Csillag fia 110
Herzl: Zsidó állam 30
Sokolov: Uj zsidó 15
Agnon: A meggömbödt kiegyenesedik 35
Bíró: A zsidók útja 50
Lichtheim: A zsidó Palesztina 15
Ujvári Péter: Tulsó parton 70
Patai: Héber költők anthológiája .. 650
Neményi: Isten keze 75
Patai: Héber költők (Kis kiadás) .. 30
Kis Arnold: Echod 25

Kaphatók az **Uj Kelet könyvosztályában,** utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Szerkesztőség hivatal és nyolc Kolozsvár, Str. Pop. (Brassay-utca) telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal 22. N. Sz. —
Kéziratok kizárólag szerkesztőséghez adandók. Kéziratok adunk vissza

1925 szeptember

Más
Belgrádban a tanárkongresszus célul, hogy a v eddiginél egészségesebbé tegye a gyűlölködés és a különböző nemzetek között ma egymás ellen ébreszteni. Ebből kát fognak rendelkezni az államok tanulóif is összeszokjanak szágokat és népegrádi tanárkongresszusa látta meg a mag helyébe az isme hogy a nemzetek hogy nem ismerék példán az nok társaságába Azonnal hajlandó mert hiszen igaz szélnek. Feltétel lunk, vagy hozzá és országunkról lekicsinyelnek é tartózkodással f szek vagyunk ök Pedig a legtöbb dolgokról társal a fulunket egy-dál „határ”, v és mi már azonn landók vagyunk nünk „megy ki” ban ök azt mon nál kanyarodik zottan egy erős rendőrségre időv nemcsak, hogy széltek, de egye és társadalmi el folytattak. Aki rögtön tisztában más szemmel is volt velük a ka gondolnak és m zössége volt ve az egészet. Néh Bizonyos, h nemzetiség van nálni. De lega jük, akik köz aligha lesz szük közelítés céljáb tassák. Ott háro három nyelvet a belgrádi taná teni a népi su előtt azt propa szomszédunk n idegenkedik pé a nyam-nyamo messziről legalá szinben látjuk vivő nemzetkö esetre jók lesz nek bennük, e kásait, termé merjék. Maguk egy miliméter ha csak még En például — amig nem hónapszámra c és elhagyottan torokhangjuk mozdulataik, a tettem abból, feltételeztem, és ellenem szö miképen nem